

Drd. Bogdan Dumitru MOLOMAN

Doctorand – Facultatea de Drept

Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca,

Consilier superior – Compartimentul

Autoritate Tutelară

Primăria municipiului Bistrița

Av. Lazăr-Ciprian URECHE

Avocat

Baroul Bistrița-Năsăud

LEGEA NR. 273/2004 PRIVIND PROCEDURA ADOPTIEI

Comentarii pe articole

Universul Juridic

București

-2016-

Prefață	13
Listă de abrevieri	15
LEGEA PRIVIND PROCEDURA ADOPTIEI NR. 273 DIN 21 Iunie 2004 (republicată în M. Of. nr. 739 din 23 septembrie 2016)	19
Capitolul I. Dispoziții generale	21
Art. 1. Principiile adopției	21
Art. 2. Semnificația juridică a unor termeni și expresii	37
Art. 3. Semnificația juridică a reședinței obișnuite a adoptatorului/familiei adoptatoare	49
Art. 4. Semnificația juridică a reședinței obișnuite a copilului	50
Art. 5. Informațiile și explicațiile oferite copilului	51
Capitolul II. Condiții de fond și condiții vizând exprimarea consimțământului la adopție	54
Art. 6. Adopțiile simultane și succesive	67
Art. 7. Incapacitatea de a adopta	81
Art. 8. Refuzul părinților firești de a-și da consimțământul	93
Art. 9. Obligația de consiliere și informare a părinților firești/tutorelui	98
Art. 10. Obligația întocmirii raportului privind demersurile găsirii părinților firești	100
Art. 11. Interdicție absolută la adopție. Părintele cu vârsta sub 14 ani	101
Art. 12. Consimțământul părintelui minor la adopție	102
Art. 13. Garanțiile morale și condițiile materiale ale adoptatorului	103
Art. 14. Consimțământul la adopție al părinților firești/tutorelui ai copilului	104
Art. 15. Consimțământul la adopție al copilului	109
Art. 16. Consimțământul adoptatorului sau al familiei adoptatoare	112
Art. 17. Adopția persoanei majore. Locul exprimării consimțământului în cazul adopției persoanei adulte	114
Capitolul III. Procedura adopției	116
<i>Secțiunea 1. Evaluarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare în vederea obținerii atestatului</i>	116
Art. 18. Evaluarea garanțiilor morale și a condițiilor materiale	116
Art. 19. Competența direcției. Situații excepționale	126
Art. 20. Rezultatele evaluării și raportul final	127
Art. 21. Depunerea contestației	128
Art. 22. Soluționarea contestației	130
Art. 23. Deciziile direcției în urma soluționării contestației	131
Art. 24. Costurile unei noi evaluări	134
Art. 25. Termenul de atacare a dispoziției de neacordare/retragere a atestatului	134

Art. 26. Situații în care obținerea atestatului nu este necesară	135
Art. 27. Contributivitatea adoptatorului la realizarea evaluării	136
<i>Secțiunea a 2-a. Deschiderea procedurii adopției</i>	137
Art. 28. Planul individualizat de protecție. Demersuri privind reintegrarea copilului în familie	137
Art. 29. Finalitatea planului individualizat de protecție. Situații excepționale	141
Art. 30. Informarea persoanelor alături de care a locuit copilul. Termene	142
Art. 31. Sesizarea instanței de tutelă pentru deschiderea procedurii adopției. Procedura de judecată	144
Art. 32. Încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne	155
Art. 33. Revizuirea hotărârii judecătorești de deschidere a procedurii adopției	159
Art. 34. Efecte și măsuri pe durata judecării cererii de revizuire	163
Art. 35. Admiterea cererii de revizuire	164
Art. 36. Repunerea pe rol a cererii de încredințare a copilului în vederea adopției/de încuviințare a adopției	166
Art. 37. Situații excepționale de formulare a cererii de revizuire sau de solicitare a suspendării oricărei proceduri judiciare	167
Art. 38. Situații în care nu este necesară deschiderea procedurii adopției	167
<i>Secțiunea a 3-a. Potrivirea dintre copil și persoana/familia adoptatoare</i>	168
Art. 39. Definiție. Scop	168
Art. 40. Subiecții potrivirii inițiale	173
Art. 41. Metodologie	174
Art. 42. Raportul de potrivire	180
<i>Secțiunea a 4-a. Încredințarea în vederea adopției</i>	181
Art. 43. Încredințarea copilului în vederea adopției	181
Art. 44. Competența și durata încredințării	182
Art. 45. Situații în care încredințarea copilului nu este necesară	185
Art. 46. Domiciliul și reprezentarea copilului pe timpul încredințării	187
Art. 47. Monitorizarea evoluției relațiilor dintre copil și adoptator/familie adoptatoare pe timpul încredințării	190
Art. 48. Revocarea/prelungirea măsurii încredințării	192
Art. 49. Reluarea procesului de potrivire	193
Art. 50. Concediul de acomodare	193
Art. 51. Cauze privind încetarea concediului de acomodare	199
Art. 52. Suspendarea concediului de acomodare	200
Art. 53. Neimpozitarea indemnizației	202
Art. 54. Obligația angajatorilor de a acorda timp liber	204
<i>Secțiunea a 5-a. Încuviințarea adopției</i>	209
Art. 55. Competența încuviințării adopției	209
Art. 56. Cererea de încuviințare a adopției	211
Art. 57. Persoanele citate la judecarea cererilor de încuviințare a adopției. Depunerea rapoartelor finale	214
Art. 58. Situații în care se solicită din nou consimțământul părinților firești	216
Art. 59. Admiterea cererii de încuviințare a adopției. Efecte	223
Capitolul IV. Procedura adopției internaționale	234
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	234
Art. 60. Admisibilitatea adopției internaționale	234
Art. 61. Sesizarea instanțelor judecătorești	238

Art. 62. Efectele adopției internaționale	238
Art. 63. Transmiterea cererilor de adopție internațională către autoritățile străine.....	241
<i>Secțiunea a 2-a. Procedura administrativă prealabilă sesizării instanței judecătorești.....</i>	242
Art. 64. Transmiterea cererilor de adopție internațională către A.N.P.D.C.A.	242
Art. 65. Condiții de admitere a cererilor privind adopția internațională	245
Art. 66. Documentele anexate cererilor privind adopția internațională	248
Art. 67. Potrivirea inițială și practică a copilului	252
Art. 68. Notificarea autorităților centrale din statul primitor	255
Art. 69. Documente solicitate autorității centrale din statul primitor	255
Art. 70. Procedură simplificată. Situații excepționale	256
Art. 71. Emiterea avizului privind continuarea procedurii adopției internaționale și transmiterea acestuia	256
<i>Secțiunea a 3-a. Încuviințarea adopției internaționale de către instanță</i>	257
Art. 72. Procedura judecătorească a adopției internaționale	257
Art. 73. Atestatul privind conformitatea adopției internaționale.....	259
Art. 74. Deplasarea persoanei adoptate	260
Capitolul V. Regimul juridic general al informațiilor privind adopția	261
Art. 75. Cunoașterea originilor și a propriului trecut.....	261
Art. 76. Condiții.....	261
Art. 77. Accesul la informațiile privind identitatea părinților firești. Instanța competentă	265
Art. 78. Procedură prealabilă. Consilierea adoptatului	265
Art. 79. Judecarea cererilor ce au ca obiect accesul la informațiile privind identitatea părinților.....	267
Art. 80. Accesul părinților firești la informațiile privind adopția.....	268
Art. 81. Informarea copilului că este adoptat și dezvăluirea identității părinților firești.....	269
Art. 82. Metodologie	271
Art. 83. Termenul de păstrare a informațiilor	271
Capitolul VI. Dispoziții privind procedura de judecată	273
Art. 84. Competența instanțelor judecătorești române	273
Art. 85. Timbrajul.....	275
Art. 86. Reguli privind judecarea cererilor.....	276
Art. 87. Particularități ale cauzelor care privesc aplicarea prezentei legi	277
Art. 88. Calea de atac	282
Art. 89. Obligatorietatea citării în ipoteza judecării cererilor privind încetarea adopției.....	289
Art. 90. Executorialitatea hotărârilor judecătorești	295
Art. 91. Rolul Autorității Naționale	297
Art. 92. Ascultarea copilului și luarea consimțământului.....	297
Capitolul VII. Registrul național pentru adopții	301
Art. 93. Registrul național pentru adopții.....	301
Art. 94. Documente introduse în R.N.A.....	301

Capitolul VIII. Monitorizare și activități postadoptie	304
Art. 95. Definiție. Scop	304
Art. 96. Rapoarte trimestriale postadoptie. Raport final	304
Art. 97. Obligații în sarcina adoptatorilor	306
Art. 98. Monitorizarea în ipoteza adopției internaționale	307
Art. 99. Activități postadoptie	308
Art. 100. Obligatorietatea participării la activități postadoptie	308
Capitolul IX. Dispoziții finale, tranzitorii și sancțiuni	310
Art. 101. Prevenirea câștigurilor necuvenite	310
Art. 102. Interzicerea donațiilor și sponsorizărilor	310
Art. 103. Participarea organismelor private la procedura adopției. Prohibiție	311
Art. 104. Abateri disciplinare. Sancțiuni	317
Art. 105. Contravenții	322
Art. 106. Neacordarea concediului de acomodare. Contravenție	325
Art. 107. Infrațiuni	326
Art. 108. Aplicabilitatea dispozițiilor Noului Cod civil	327
Jurisprudență	328
Bibliografie	362
Index	368
Anexe	371

Legea privind procedura adopției¹ nr. 273 din 21 iunie 2004

(republicată în M. Of. nr. 739
din 23 septembrie 2016)

NOTĂ:

- **Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției** a fost republicată în temeiul dispozițiilor art. X din **Legea nr. 57/2016** pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, precum și a altor acte normative (M. Of. nr. 283 din 14 aprilie 2016), dându-se textelor o nouă numerotare.

ISTORIC:

- Legea nr. 273/2004 a fost publicată inițial sub denumirea „Legea privind regimul juridic al adopției”, în M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004, fiind modificată și completată prin **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2008** pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției aprobată prin **Legea nr. 49/2009** care a dispus republicarea legii.

- Legea nr. 273/2004 a fost republicată în M. Of. nr. 788 din 19 noiembrie 2009 și ulterior modificată prin: **Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011), cu modificările și completările ulterioare; **Legea nr. 233/2011** pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției (M. Of. nr. 860 din 7 decembrie 2011) care a dispus, la rândul ei, republicarea legii.

- Ulterior, **Legea nr. 273/2004** a fost republicată în temeiul dispozițiilor art. X din **Legea nr. 233/2011** pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, publicată în M. Of. nr. 880 din 7 decembrie 2011, dându-se textelor o nouă numerotare. După republicarea din anul 2012, Legea nr. 273/2004 a fost modificată prin: **Legea nr. 76/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012); **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2012** privind modificarea art. 81 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 606 din 23 august

¹ Articolele actului normativ analizat nu au o denumire marginală oficială, însă, pentru a facilita consultarea acestuia, ne-am permis să inserăm aceste denumiri reprezentând un rezumat al articolului respectiv. Sub aspect tehnic-redacțional, caracterul neoficial al acestor denumiri marginale este marcat prin încadrarea acestora în paranteze drepte „[]”.

2012); **Legea nr. 187/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012); **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2013** privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe (M. Of. nr. 68 din 31 ianuarie 2013); **Legea nr. 57/2016** pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, precum și a altor acte normative (M. Of. nr. 283 din 14 aprilie 2016), care a dispus, la rândul ei, republicarea legii.

Capitolul I Dispoziții generale

Art. 1 [Principiile adopției]

Următoarele principii trebuie respectate în mod obligatoriu în cursul procedurii adopției:

- a) principiul interesului superior al copilului;
- b) principiul creșterii și educării copilului într-un mediu familial;
- c) principiul continuității în educarea copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, culturală și lingvistică;
- d) principiul informării copilului și luării în considerare a opiniei acestuia în raport cu vârsta și gradul său de maturitate;
- e) principiul celerității în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției;
- f) principiul garantării confidențialității în ceea ce privește datele de identificare ale adoptatorului sau, după caz, ale familiei adoptatoare, precum și în ceea ce privește identitatea părinților firești.

Legislație conexă

↳ **Noul Cod civil: „Art. 451. Noțiune.** Adopția este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator și adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului”. „**Art. 452. Principiile adopției.** Adopția este supusă cumulativ următoarelor principii: a) interesul superior al copilului; b) necesitatea de a asigura creșterea și educarea copilului într-un mediu familial; c) continuitatea creșterii și educării copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, lingvistică, religioasă și culturală; d) celeritatea în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției”.

↳ **Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare: „Art. 2. (1) Prezenta lege, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului. (2) Interesul superior al copilului se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socioafectiv și la viața de familie. (3) Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal. (4) Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești. (5) Persoanele prevăzute la alin. (4) sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei. (6) În determinarea interesului superior al copilului se au în vedere cel puțin următoarele: a) nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie; b) opinia copilului, în funcție de vârsta și gradul de maturitate; c) istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor; d) capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia; e) menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a**

dezvoltat relații de atașament”. **„Art. 6.** Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii: a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului; b) egalitatea șanselor și nediscriminarea; c) responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești; d) primordialitatea responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului; e) descentralizarea serviciilor de protecție a copilului, intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și organismele private autorizate; f) asigurarea unei îngrijiri individualizate și personalizate pentru fiecare copil; g) respectarea demnității copilului; h) ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate; i) asigurarea stabilității și continuității în îngrijirea, creșterea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție; j) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil; k) asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului; l) interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie”. **„Art. 7.** Drepturile prevăzute de prezenta lege sunt garantate tuturor copiilor fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, de gradul și tipul unei deficiențe, de statutul la naștere sau de statutul dobândit, de dificultățile de formare și dezvoltare sau de alt gen ale copilului, ale părinților ori ale altor reprezentanți legali sau de orice altă distincție”. **„Art. 8.** În orice cauză care privește drepturi ale copilului, instanța verifică dacă înțelegerile dintre părinți sau ale acestora cu alte persoane respectă interesul superior al copilului.”

→ **Convenția europeană revizuită în materia adopției de copii (Strasbourg): „Art. 4. Încuviințarea adopției.** (1) Autoritatea competentă nu încuviințează adopția decât dacă și-a format convingerea că adopția este în interesul superior al copilului. (2) În fiecare caz autoritatea competentă acordă o importanță deosebită pentru ca adopția să asigure copilului un mediu stabil și armonios”.

Comentarii

1. Evoluție istorică. Reglementare. Familia actuală este, putem spune, rodul unei evoluții de sute de ani, care a suferit numeroase transformări. Adopția a fost reglementată încă din cele mai vechi timpuri.

Privită ca fapt social și redusă la finalitatea sa comună, aceea de a integra în familia adoptivă un copil lipsit de ocrotire, **adopția este una dintre cele mai nobile expresii ale generozității** prin care se face dovada solidarității noastre. Așa cum reliefa ilustrul profesor Ion Deleanu¹, din punctul de vedere al specialității noastre, adopția este un instrument de remodelare genealogică, o ficțiune juridică prin care filiația firească și raporturile de rudenie firească sunt înlocuite cu o filiație civilă, respectiv cu legături de rudenie civilă.

Reputatul profesor Tudor Popescu reliefa, într-o lucrare publicată în anul 1945, faptul că „adopțiunea, această iluzie a familiei, ori, mai degrabă, iluzie a procreației, a apărut ca un succedaneu menit să înlocuiască lanțul întrerupt al generațiilor, atunci când ipocrizia oamenilor, trecând peste legile naturii, îl doria neîntrerupt”².

În cele ce urmează vom prezenta, succint, elemente istorice privind evoluția instituției adopției.

Societatea sclavagistă romană recunoștea două forme ale adopției pe care le și reglementa juridic: *adropațiunea* și *adopțiunea*. Așa cum este conturat în literatura de

¹ I. Deleanu, *Ficțiunile juridice*, Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 246.

² T.R. Popescu, *Drept civil român. I – Persoane (stare – capacitate), Familia (căsătorie – divorț – filiațiune)*, București, 1945, p. 377.